

áldja az utána sóvárgó és küzködő embert e földön. Ha Beethoven zenéjét egy emelkedő vonallal lehet ábrázolni, mert az emberi léleknek szörnyű szenvedések árán való felemelkedését jelképezi, Mozart muzsikájának lelkét egy leszálló vonal adná legtalálébban vissza, mely az örök rendet, békét és boldogságot lehozza számunkra az égből. Ez az áldó motívum cseng át géniusunk drámai zenéjében is. Úgy érezzük, hogy az örök Jóság megáldja gyermeki vidámságunkat a *Bastien és Bastienne*-ben, pajzán szerelmi játékaikat a *Così Fan'tutte*-ben, az isteni igazságosságba vetett hitünket a *Don Giovanni*-ban, a tisztaszerelmet a *Szöktetés*-ben, az emberi érték küzdelmét az előítéletek ellen a *Figaro házasságá*-ban s a viláosságért folytatott harcunkat e földön a *Varázsvujolá*-ban. Mozart az örök Jóságot és Szeretetet nemcsak az égben mutatja meg, de zenedrámáiban a földi világban való áldásos munkásságát is szemünk elé állítja. Nem szakad el a rögtől, zenéje a földi élet szenvedéseitől s gyönyöreitől is át van itatva, de e kettőt összekapcsolja, midőn annak nyugtalanságai és gyötrődései háttereként bemutatja az örök élet harmóniáját.

Abból indultunk ki, hogy Mozartban az ember és a művész sokak szemében élesen elkülönül. Immár felismertük, hogy a kettő között tátongó űr csak látszólagos. Ami csak kispolgári vonásnak látszik — a rend, a hűség, a harmónia szeretete — voltaképpen az, ami művészetét is nagyvá teszi. Zenéjének titka, hogy mindenben és mindenütt Isten áldó szellemét látja, mely a szegény, gyötrődő ember lelkét beragyogja s végül magához emeli.

Midőn Mozart már súlyos betegen élete utolsó napjait élte, levelet írt Lorenzo da Ponte-hez, kedvenc librettistájához. Ebben elmondja, hogy bár erői szüntelenül hanyatlanak, folytatja a nála megrendelt Requiem írását, mert — úgymond — «az alkotás kevésbé fáraszt, mint a nyugalom»: «continuo, perche il comporre mi stanca meno del riposo». E mondásban benne van Mozart egész lelke. Mert azt jelenti, hogy oly közel jutott Isten örök életéhez, hogy nála is már egybefolyt a szüntelen tevékenység a földöntúli nyugalommal. Meghallotta az égből jövő zenét, mert már itt e földön a hit, a szeretet s a hűség soha el nem múló világában élt.

Pauler Ákos.

MINDEN ESTE ÍGY SZENVEDEK.

Gyógyult sebeim újra fájnak,
szétmarcangolt szívem sajog,
és seregestül hazajárnak
a multba-hall, bús sóhajok.

Keblemben ismét fölzenélnek
az elszállt bánat-himnuszok
és mártr-arcom mély szemének
kútjából könny megint buzog.

S lelkem áldott, titkos strójából,
hol rég halottan szendereg,
föltámadván, búsan kilábol
egy régi, álmódó gyerek.

Arcomba néz s riadva látja
— s hökkent hangja oly elhaló —:
a szép Álomnak nem barátja,
de gyilkosa a csűj Való...

Ő életemnek zord tavaszán
szép, boldog nyárról álmodott,
s álkozza most, mert bűt havaz rám:
az Életet, az álnokot.

«Boldogtalan voltam!» — sikoltja —
«s jaj, boldog nem leszel te sem!...»
— S én és ő, lelkem régi holtja,
sírunk az estben csendesen...

Aradi-Szabó István.